

Vad är en problemhundsägare?

Så länge jag kan minnas har det sagts att när en hund uppvisar ett problembeteende är det inte hunden det är "fel" på utan hundägaren. Det är en enkel förklaring men är den verkligen sann? Är det så att alla problematiska hundar är "missförstådda" eller felaktigt hanterade? Är det så att med "rätt" hundägare hade problemen aldrig uppstått? Eller kan det vara så att vissa hundar helt enkelt är svårare än andra och därför har lättare att utveckla problembeteenden?

Är det så att vi kan placera vissa hundägare i facket "problemhundsägare" (och därmed avse att det är egenskaper, miljöfaktorer eller beteenden hos hundägaren som formar fram problembeteenden hos hunden) eller är en "problemhundsägare" bara rätt och slätt en person som äger en problematisk hund? Eller handlar det istället om en "problematisk" människa - som äger en hund?

Problematisk hund eller problematisk människa?

I yrkesutbildningen gällande hunddagis/hundpensionat ingår, på rekommendation av jordbruksverket, en punkt som kallas problemhundsägare. Alltså en ägare till en hund med problembeteende. Det var i alla fall min definition av en problemhundsägare, tills en av mina kursdeltagare påpekade att det faktiskt också kunde avse, inte eventuella problem mellan hund och hundägare, utan problem mellan hundägare och föreståndaren för hunddagiset eller pensionatet? Att problemhundsägare alltså avser en människa, inte en hund, som är "problematisk, besvärlig, besvärande" och därmed ställer till problem för personalen.

Det i sin tur genererar naturligtvis genast frågor som på vilket sätt är hundägaren ett problem? Därför att han eller hon ställer krav som hunddagiset/ pensionatet inte kan tillmötesgå? Och kan dessa krav i så fall anses rimliga eller orimliga? Eller är hundägaren som person "svår" och besvärlig, kanske rent av otrevlig?

I första fallet måste man kanske se över om det är dagiset/pensionatet som brister I andra fallet krävs kanske viss smidighet och förmåga att hantera och möta människor. Det blir lite som att arbeta på sin sociala kompetens. Att tillmötesgå eller hantera trevliga och lättsamma personer är enkelt men att bemöta ev. konflikter eller kravfulla eller mindre öppna och lättsamma personer kräver större social kompetens.

"Problemmänniska" - med hund

Att arbeta med människor innebär naturligtvis att det kan uppstå konflikter, missförstånd, oenighet etc. Och ju mer arbetet är fokuserat på att arbeta med människor, desto mer kunskap om människans natur krävs förstås.

Att bedriva ett hunddagis/hundpensionat innebär förvisso inte att man behöver vara en hejare på att lösa konflikter, problemhantera eller ta människor med charm och storm (även om det naturligtvis gör jobbet mycket lättare – och roligare). Att arbeta som instruktör, kursledare, coach etc. innebär naturligtvis lite mer människokontakt än på ett hunddagis/hundpensionat.

Ägare till "problemhund"

Låt oss nu istället fokusera på människor som är ägare till hundar med problematiska beteenden (Det som jag spontant trodde avsågs med benämningen "problemhundsägare"). Finns det i så fall något som kännetecknar och som är gemensamt för dessa hundägare, förutom just att de är ägare till problematiska hundar? Skulle man kunna finna något hos

dessa hundägare (egenskaper, personlighetsdrag, miljöfaktorer etc.) som har bidragit till eller orsakat att deras hundar har blivit problematiska? I så fall skulle ju föreställningen att det är hundägarens fel att det blir fel, vara rätt. Alltså det är inte hunden det är "fel" på, utan ägaren. För egen del har jag under många år avfärdat tesen att det är hundägarens "fel" och istället velat peka på det faktum att det är samverkan (eller avsaknad av samverkan) mellan hund och hundägare som kommer att avgöra huruvida en hund kommer att utveckla problembeteenden eller inte. En del hundar är helt enkelt svårare än andra (en del vill exempelvis inte samverka alls) och det är snarare en bonus om dessa hundar inte utvecklar problematiska beteenden i händerna på en "vanlig" hundägare med "ordinär hundkompetens". Vissa hundar kräver helt enkelt en professionell hantering för att utvecklas till välfungerande familjehundar. Men vill man vara petig kan man förstås säga att det i alla fall är hundägarens "fel" som ju borde ha tagit reda på det och istället skaffat en lämpligare hund.

"Problemhundsmiljöer"

För att förstå hur hundproblem uppstår, hur de ska kunna förebyggas och hur hundar med utvecklade problembeteenden ska kunna rehabiliteras, gäller det att försöka finna orsakssammanhang och där ingår även hundägaren. (Definitionen av vad som kan anses vara en problematisk hund är naturligtvis viktigt i sammanhanget men av utrymmesskäl har jag lämnat det därhän). Nedan har jag listat några av de faktorer som tycks vara återkommande i miljöer med "problemhundar". Men och det måste poängteras - inget av detta är egentligen exceptionellt för just ägare till problematiska hundar! De flesta av faktorerna återfinns även hos ägare med hundar utan problembeteenden, möjligen men bara möjligen, är de något mer framträdande hos ägare med problematiska hundar. Det kanske mest anmärkningsvärda är att risken att ett hundproblem ska utvecklas tycks öka om vissa miljöfaktorer kombineras med en "svårare" ras.

- **Problemorientering/"fixering"**

De allra flesta ägare till hundar med problembeteende är (eller blir) ofta problemorienterade dvs. de fokuserar på och pratar gärna om problem (både de som finns, de som har varit men även de som eventuellt skulle kunna uppstå i framtiden). Om detta är mer framträdande hos "problemhundägare" just därför att de lever med en problematisk hund eller om det är en personlig egenskap hos hundägaren är osäkert. Möjligen skulle det också kunna vara ett resultat av att den "moderna expertisen" ibland tenderar att "överpsykologisera" och därmed kanske dröjer kvar alltför länge vid problem istället för att fokusera på lösningar. Resultatet blir lätt att detta förhållningssätt låser fast både tanke- och beteendemönster hos hundägaren, vilket gör det svårare att nå konstruktiva lösningar. Det gäller att bryta mönster, vanor och förväntningar.

- **Bristande tid.**

Många ägare till hundar med problematiska beteenden har vanligtvis ont om tid. Innan exempelvis mobiler var vanliga var de mycket svåra att få kontakt med helt enkelt därför att de sällan var hemma (många problemhundar var/är mycket ensamma). Idag ökar mobilerna tillgängligheten men det är sällan hundarna betjänta av. Däremot har hunddagis minimerat antalet ensamma hundar (åtminstone ensamma hemma). Tidsbrist leder vanligtvis till att hundägaren sällan eller aldrig har tid att tillfredsställa sina hundars behov av stimulans och sällskap och det i sin sänker

hundarnas välmående och livskvalitet vilket bland annat brukar visa sig i olika typer av problembeteenden.

- **Bristande intresse och engagemang**

Fler hundägare med problematiska hundar, än hundägare med hundar utan problembeteenden verkar vara något mindre motiverade att aktivt söka kunskap om hundar, både generellt och för den specifika individ som är deras hund. Det leder bland annat till att de inte alltid ser eller funderar över vad deras hund behöver för att må bra, vad den eventuellt kan sakna och vad orsakerna till dess beteende kan vara. Effekten blir ungefär densamma som när det gäller tidsbrist. Hunden får inte sina grundläggande behov av stimulans, sällskap och känslomässig närhet tillgodsedda.

- **Fel val av ras**

Att välja fel ras kan ju även vara en aspekt av bristande tid eller intresse. Man har kanske vare sig tid eller lust att ta reda på vilken ras som skulle vara lämpligast och vad den ras man valt kräver för att utvecklas till en välfungerande och harmonisk individ. Men fel val kan också stå för att man inte gjort något val alls. Man bara köpte en hund som verkade trevlig, som grannen har, som man minns från sin barndom eller som man sett på TV. Eller så har man (fast ofta en kvinna) fått ta hand om den hund som maken eller den vuxne sonen har valt men som inte alls passar hustrun/mamman vare sig temperaments- eller storleksmässigt. Resultaten kan variera men man kan väl säga att det inte alltid blir friktionsfritt.

Sammanfattningsvis skulle man kunna säga att det inte är helt problemfritt att definiera ordet "problemhundsägare". Däremot vågar jag påstå att det finns ett samband mellan hundens ras/personlighet och hundägarens kunskap och personlighet och huruvida hunden kommer att utveckla någon form av problematiskt beteende eller inte. Om vi sedan väljer att säga att det är hundägarens "fel" eller inte får väl även fortsättningsvis förbli en tolkningsfråga.

Mickie Gustafson